

M

F

P

7

21
10
2021

IN FOR MA CE

COVID-19

Na základě toho, že se vládní opatření neustále mění, doporučujeme sledovat portál www.covid.gov.cz

Současná doporučení stanovují:

- doložit negativní RT-PCR test starý nejvýše 7 dní,
- doložit negativní RAT antigenní test starý nejvýše 72 hodin,
- absolvovat samotest na místě a prokázat se negativním výsledkem,
- prokázat potvrzením poskytovatele zdravotních služeb podstoupení RAT antigenního testu za dozoru zdravotnického pracovníka prostřednictvím on-line služby s negativním výsledkem nejvýše 24 hodin před konáním akce,
- doložit prodělání laboratorně potvrzeného onemocnění covidem-19 v době ne více než 180 dnů přede dnem konání akce,
- aplikaci očkování proti covidu-19, přičemž od poslední dávky vakcíny (druhé u dvoudávkových vakcín, první u jednodávkových vakcín), musí uplynout nejméně 14 dní.

Navíc všichni přítomní musí mít po celou dobu nasazený respirátor bez výdechového ventilu min. třídy FFP2 (KN95/N95).

ubytování

Po dobu konání festivalu vám zajišťujeme ubytování v našich ubytovacích zařízeních, a to v Zámeckém penzionu, který se nachází ve druhém a třetím patře zámku Žerotínů. A dále také v hotelu Appolo, který naleznete za řekou Bečvou (vysoká osmipodlažní budova laděná do hnědé barvy). Po ukončení ubytování prosím předejte klíče:

- ubytování v Zámeckém penzionu vhodí klíče do poštovní schránky z venkovní strany dřevěných dveří (při vstupu na druhé nádvoří – parkoviště),
- ubytování v hotelu Appolo se řídí tamními ubytovacími předpisy.

S jakýmkoliv problémy se můžete kdykoliv obrátit na organizátory festivalu, kteří se vám budou snažit ihned pomoci.

Přejeme Vám krásný pobyt ve Valašském Meziříčí.

mfp.kzvalmez.cz

Znovu smíme žít, znovu smíme verše vyslovit

Aleš Linduška

Znovu zazní verše ve sklepení meziříčského zámku, krásné slovo opanuje dávné sídlo Žerotínů. Dost bylo smutku a domácího vězení, dost bylo nářků nad rozlitym mlékem, dost bylo strachu. Odvahu, přátele, čeká nás vzkříšení. Poezie je zpátky a s ní i radost být tu s Vámi. Už se nenecháme vyhnat, už se nenecháme umlčet, tradice musí žít a mladá srdce se znovu radostně rozbuší. Vracíme se ke kráse, barbarství a tyranii kultury už nechceme tu mít.

Takové prázdno a ticho tu bez vás bylo a teď znovu slyším slova v sále znít, znovu slyším hudbu ve strmém klen-

boví, i to tvrdé kamení chce znovu ctít radost ze společných chvil. Ale dobře je, že jsme zažili ten půst, už víme, co znamená hlad, už víme, co znamená strádat, když duše nesmí svobodně si dýchat, když srdce bojí se otevřít citům, jež zdobí ho a živí. Už bude klid, přátelé, znovu smíme verše vyslovit.

Ani mě nenapadlo, jak smutno může být v zámku, když nesmí žít. O to větší radost čeká nás, znovu zavládne tu harmonie ducha, energie slova, která umí lidi uzdravit. Ten pramen žití je nutné znovu pít. Bez něj nenašli bychom už klid a jen na lůžku si stýskali, jaký mohl život

být, kdyby nezavládl strach. Už je po všem, přátelé, smím tu s vámi být a verše vyslovit a jsem za to rád, znovu a znovu chci se tomu smát, že dáme zase temným stínům mat.

Kráse nikdo nesmí trhat křídla. Kdo by chtěl jen v šedi žít? Ta radost ze setkání smí tu s námi být, protože verše znovu mají kde zaznít. A to je svátek, přátelé. Budme tu spolu rádi a to štěstí bude v básních žít. Protože už nebude nám zima, už nebudeme sami, spolu otevřeme brány slovům v řeči vázané. Teď už nás nic nezklame. A sudby trochu záhadné nevrátí se, už víckrát ne.

časový rozpis

čtvrtek 21. října

Divadelní kavárna
15:00 prezence účastníků

M-klub
19:30 zahájení Mezinárodního festivalu poezie
Vernisáž výstavy Stanislava Nemravy:
Objekty, nová okna
20:00 Čtení ke kafi
Autorské divadlo MALÉhRY
Daniely a Nikoly Zbytovských
a Barbory Seidlové

pátek 22. října

M-klub
09:00 zahájení a předrecitace
přestávka
09:30 I. kategorie /1-7/
přestávka
10:45 I. kategorie /8-14/
přestávka
12:00 I. kategorie /15-21/
přestávka
14:00 II. kategorie /1-7/
přestávka
15:15 II. kategorie /8-13/

Velký sál
19:00 losování 2. kola soutěže
19:10 Singl
Improvizované scénické čtení
divadelní komedie

M-klub
20:00 Kaczi
koncert frýdecko-místecké písničkářky

sobota 23. října

M-klub
09:00 soutěž I., II. kategorie /2. kolo/
Časy přestávek určí porota.

Velký sál
14:00 rozborový seminář pro 2. kolo

M-klub
19:00 závěrečný večer – vyhlášení výsledků,
přehlídka vítězů, slavnostní zakončení
20:00 posezení při muzice

Časy jsou orientační, mohou být změněny.

S jakými pocity se chystáte do Valmezu na 56. festival poezie?

připravil Karel Prokeš

Dnes přijíždějí do zámku Žerotínů účastníci 56. Mezinárodního festivalu poezie a redakce Festivalových listů se zeptala některých členů poroty, s jakými pocity se tentokrát chystali do Valašského Meziříčí...

Hana Krtičková

Valmez a jeho festival poezie jsou pro mě srdcovou záležitostí z mládí a „divokých devadesátek“. Začala jsem se k vám vracet po třiceti letech. S chutí znovu nasávat úžasnou atmosféru pohody, laskavosti, humoru a sounáležitosti s lidmi holdujícími krásnému slovu. A za to Vám velký dík, že je v dnešní úspěšné době ještě někdo, kdo se stará o potravu duše.

Mgr. art. Renata Jurčová

odborná pracovníčka pre umelecký prednes
Národné osvetové centrum, Bratislava

Znova u „nás“

Už dlho (teda aspoň v mojom časovom vnímaní) som na Valmeze nebola. Naposledy ako sprevádzajúci pedagóg s Veronikou Mészárosovou. To ešte boli iné časy. Iné po všetkých stránkach. Každé stretnutie na Valmeze je pre mňa veľkou udalosťou. No za týchto okolností dupľom. Po prvý raz v porote, po prvý raz po začiatku covidovej situácie, po prvý raz ako pracovníčka Národného osvetového centra (kde pracujem od marca), po prvý raz inak a iná. No stále sa čosi nezmenilo. Čosi celkom podstatné.

Odchádzam zo Slovenska, napriek tomu, že u nás prebieha odložená Scénická žatva v Martine. Ktorá sa nemohla konať v auguste a teraz vyšla presne na ten istý termín, ako je Valmez. Odchádzam s neistotou, pretože čakám na bordovú farbu v dolnokubínskom semafore, ktorá má moc sprístupniť už raz presunutú celoštátne hviezdoslavovské vody recitátorom aspoň v obmedzenom režime. Keď vystúpim z auta vo Valašskom Meziříčí, už to zrejme budem vedieť. Dnes ešte nie. Je to zvláštny pocit, keď týždeň pred celoštátnou nevieš, či sa bude konať. Chcela by som napísať niečo múdre a vzletné, ale nič také mi nenapadá. Azda len toľko, že som rada, že tu budem, vypočujem si výborné prednesy, zažijem českú vrúcnosť a pohostinnosť. Po minuloročných obmedzeniach som rada, že sa tento festival koná a že na ňom budú aspoň nejakí Slováci.

Matej Čertík

Jednou vetou: Teším sa na Valmez, na lávku nad Bečvou, na M-klub, na texty, na frgále, na gong, na ľudí, na ich hlas, na kartičky so známkami, na hermelín v bulce, na námestie, na staré spomienky, na tradíciu, ktorú emefpé skrátka má.

Libor Vacek

S jakými pocity se chystám...?

Na tu otázku mám docela jednoduchou odpověď: Už v dobách dávných bylo pro mě těch pár dnů ve Valmezu každý rok ostrůvkem normalnosti a volnosti ve světě všelijak nenormálním. I když ta současná nenormalnost má úplně jiné kulisy a prameny, těším se, že pod klenbami Žerotínů to zase bude chvíli docela normální.

doc. PhDr. **David Kroča**, Ph.D.

proděkan pro magisterské studium, Pedagogická fakulta MU Brno

...snad se ve Valmezu potkáme a žádná omezení nás na poslední chvíli „nezruší“. Pozvání do poroty jsem letos přijal s velkou pokorou, neboť jsem si znovu uvědomil, že není samozřejmost, když se festival koná a může konat, a že není samozřejmost, když se znovu potkáme s přáteli, s nimiž jsme se na posledním realizovaném ročníku rozloučili.

Lucia Vráblicová

Návrat do vášho malebného mestečka pre mňa znamená obrovskú radosť z toho, že sa opäť stretnem so svojimi priateľmi, ktorých stretávam buď u vás, alebo v Poděbradoch. Priateľov, ktorých aj keď stretnem po rokoch, mám pocit, že sme sa nevideli len pár dní.

V tomto zvláštnom období sa veľmi teším, že zmením prostredie, že spomalím a že stíšim svoje životné tempo pri hodnotnej, krásnej poézii a próze. Teším sa k vám, priatelia.

Čtení ke kafi

Chvilka pohody a pohledů na obyčejný život kolem nás. Originální scénické čtení fejetonů „ke kafi“ z rukopisů Daniely Zbytovské, v podání hereček divadla MALÉhRY, vám nabídne i možnost bližšího kontaktu s publikem, přímé reakce či sdílení. Program je navíc doplněn úsměvnými komiksy výtvarnice Venduly Chalánkové.

Divadlo MALÉhRY je seskupení tří hereček na volné noze. Daniely Zbytovské, Barbory Seidlové a Nikoly Zbytovské. Zabývá se především autorskou tvorbou pro děti i dospělé. Na repertoáru má několik komedií pro dospělé, scénická čtení, představení a literární salony pro děti. Kromě divadelní tvorby se zabývá i vydáváním knih. Letos vyjde třetí pohád-

ková kniha pod názvem „Pejskové“ a kniha fejetonů „Zápisky z cest“, jako takový bonus pro diváky ke stejnojmennému pořadu. Již řadu let úzce spolupracuje s Divadlem Bolka Polívky, uvádí zde nejen své inscenace, ale v posledním roce pravidelně vytváří podcasty pod názvem „Maléhry ke kafi“, reagující na různé podněty a dění kolem nás.

čtvrtek 21.10.
20:00, M-klub

V poetické Almarě Ivana Wernische

Jiří Jurečka

Jiříkovo vidění

Tak jsme si všichni od zavírované poezie rok odpočinuli, a o to více jsme se na ni určitě letos těšili. V nečekané pauze mě napadlo zase po letech vylézt ze své konzervy a poohlédnout se po nějaké čerstvě vydané poetice básnické. Ale abych to s tou otevřeností novotám zas tak moc nepřeháněl... začnu s čerstvě vydanou sbírkou starého pardála Ivana Wernische, který patří mezi mé oblíbence – už jsem tu o něm ostatně párkrát psal. Letos Wernisch nenápadně vyměnil okřídleného Pegasa za vrzavý stěhovácký rudl, na němž přivezl ukázat svou Almaru.

Tak se totiž jmenuje nová sbírka, rozdělená do tří celků: Hrací skříň, Zeleně bliká Hilversum a Modli se do sta. Nuž, začněme tou almarou:

Hrací skříň

Almara pěkná, fortelná,
což o to, jenže ono z ní
všecko tak nějak divně zní
Noční růže
i Pochod gladiátorů

Ach, ty mne nepoznááš, chlapče?
Já jsem tvá teta

Ta s velkým prstenem
a nohou opuchlou,
teta, která ti zpívala
Hajej, můj malý princí

Tetička Máňa jsem
a ty do mě strkáš minci?

Z onoho světa jsem ti
přinesla lízátko
a knihu s obrázky
A kliku v zadku mám

Tou klikou otáčej,
když stojím u okna
a hledím do zahrady

Velice útulné
to máte tady

Wernisch je ideální básník postmoderny, který „ve svých básních odjakživa variuje, převrstvuje, vtahuje minulé do přítomnosti. Bere literaturu jako možnost, jako hru, jako procesuální tlumočení dřívějších textů (vlastních i cizích), jako výrazově svébytný, snadno a rychle poznatelný, prostě typicky wernischovský palimpsest.“ (Radim Kopáč) Dodal bych ještě, že přes všechny „překrady“ a asociace dokáže skládat z útržků a textů poznaného světa svou vlastní úchvatnou poetiku, kterou si připíjím nejraději k šálku temného čaje s tajemným zákalem za chachravých podzimních večerů.

Ale abych se příliš nerozštěnil, pojďme zpátky k poezii. Melancholické vyznění sbírky avizuje už úvodní motto převzaté od Vladimíra Holana a hned první báseň, která odvážně a neotřele odkazuje k Holanově básni Ptala se tě...

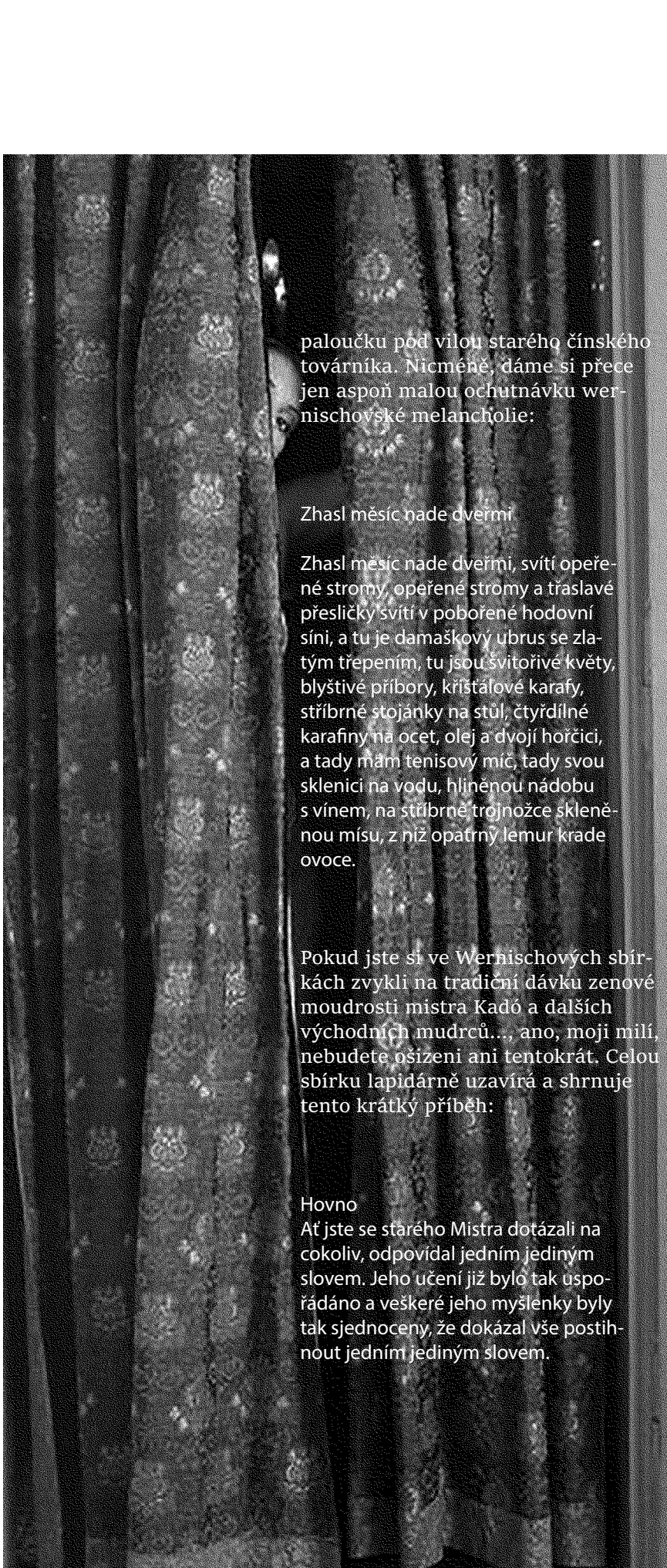
Ptal jsem se mladé dívky

Ptal jsem se mladé dívky,
co je poezie

To nevím, řekla,
já jsem tady nová

I zeptal jsem se staré děvky
a děvka se jen zasmála:
To bych chtěl každéj, tralala

Mám rád romantické verše. Ale je těžké vytáhnout jednu báseň jako

paloučku pod vilou starého čínského
továrníka. Nicméně, dáme si přece
jen aspoň malou ochutnávku wer-
nischovské melancholie:

Zhasl měsíc nade dveřmi

Zhasl měsíc nade dveřmi, svítí opeře-
né stromy, opeřené stromy a třaslavé
přesličky svítí v pobořené hodovní
síni, a tu je damaškový ubrus se zla-
tým třepením, tu jsou svitořivé květy,
blyštivé příbory, krystalové karafy,
stříbrné stojánky na stůl, čtyřdílné
karafny na ocet, olej a dvojí hořčici,
a tady mám tenisový míč, tady svou
sklenici na vodu, hliněnou nádobu
s vínem, na stříbrné trojnožce skleně-
nou mísu, z níž opatrný lemur krade
ovoce.

Pokud jste si ve Wernischových sbír-
kách zvykli na tradiční dávku zenové
moudrosti mistra Kadó a dalších
východních mudrců..., ano, moji milí,
nebudete ošizeni ani tentokrát. Celou
sbírku lapidárně uzavírá a shrnuje
tento krátký příběh:

Hovno

Ať jste se starého Mistra dotázali na
cokoliv, odpovídal jedním jediným
slovem. Jeho učení již bylo tak uspo-
řádáno a veškeré jeho myšlenky byly
tak sjednoceny, že dokázal vše postih-
nout jedním jediným slovem.

Ale tentokrát výjimečně nebudu kon-
čit vulgaritou. Jak hezky shrnul Kryš-
tof Eder: „V Almaře najdeme vše, co
dělá Wernische Wernischem: odzbro-
jující lehkost, nevázanost, dětsky
zabarvenou imaginaci nacházející
zalíbení v dávno zašlých časech a da-
lekých kulturách. (...) sbírka čtenáře
zkrátka pohltí a nabídne mu možnost
radovat se z hravých a fascinujících
zákrutů jazyka a imaginace, které lze
nalézt snad jen v poezii. Nebo snad
jen v poezii Ivana Wernische?“

Snad nejlépe to dokazuje koláž
uvedená na záložce, která s nesne-
sitelnou lehkostí vykrádá jednotlivé
motivy napříč sbírkou a klade je za
sebe tak umně, že se suverénně řadí
mezi nejkrásnější básně celé knihy:

Almara pěkná, fortelná, což o to, jen-
že ono z ní všechno tak nějak divně zní.
Noční růže i Pochod gladiátorů.

Mistr vyšel z domu, kouká na měsíc.

Opeřené stromy a třaslavé přesličky
svítí v pobořené hodovní síni, člun
se slaměnou stříškou se vznáší nad
potopeným městem.

Před vetešnictvím doutná vycpaný
šimpanz. Hasiči narážejí sud s pivem,
opatrný lemur krade ovoce.

Žena bez zavazadel potřebuje pomoc.
Pust' ji a neslintej na ni! – zbláznil
ses, Rupperte?

Ó duchové nebes, vtělení v louskáčky!

Poeta loci...

s Hanou Richterovou

Mgr. et Mgr. Markéta
Macháčková

Autorka je kulturní
publicistka a jazyková
korektorka, rozhovor
vznikl v rámci cyklu
o regionálních básnících
– Poeta loci.

Foto:
MgA. Marek Malůšek

V básni musí být tajemství – kdy málem řekneš hodně

Nová lyrika

Prostor:

Namísto vitráže
kostelní graffiti
náměstí bez kašny
kde pláč zní jako zločin

Tělo:

Mezi tím tvé tělo
návnada pro vážky
zaklání výkřik
zaclání strachu
tvé lesklé tělo
návnada pro ryby
injekčně vstříkuje
fénixovy slzy

Slovo:

Na počátku byla v ženě tma
modlitba za oheň a maso
pak vynalezli svíce
pro světlo samo
pro smrt samu
a pro držení plamene
tmě pak zbyla nahota

Umění:

Nářek odstěhuj k sochám
natoč krátký film
o věčných slibech
a pak obraz popraskaný
globus spojení a výčitek
nech ho zmizet v hrobě

Tisíc duší v jednom těle

Kdo dává jelenům
olizovat sůl
pře se jen s lesem

Pokládám ruce na spánky
rozdělávám oheň
a vymítám anděly na stěnu
abych tu zůstal
jen já sám

Před čtyřmi lety se Hana Richterová (1989), rodačka z našeho regionu – pochází z Uherského Hradiště – stala laureátkou Literární soutěže Františka Halase, získala Zvláštní cenu Klementa Bochořáka a díky ní vydala v roce 2018 v nakladatelství Simon Ryšavý svůj debut Hluchá místa.

Vydala jsi debutovou sbírku, co se od té doby změnilo?

Když vyhraješ soutěž Františka Halase, máš rok na to, abys z těch básní připravila sbírku. Dlouho v nich žiješ, pak trvá, než je odsuneš, abys mohla psát něco dalšího. Změnilo se jen to, že nepíšu ucelené básně, ale spíš si dělám deníkové zápisy. Asi před měsícem jsem měla velkou inspiraci ve stěhování do nového bytu a začala jsem přemýšlet

nad vztahovou poezií a konceptem básně jako bytu. Ale co se týče psaní, tak teď se mi chce víc žít než psát. I když se tomu nevyhýbám.

V Hluchých místech nenalézám hluchotu, ale naopak obrovskou vnímavost. Ovlivňuje i tvůj život?

Při poslechu jednoho pořadu v Českém rozhlasu jsem si uvědomila, že budu asi citlivější člověk a že to nemusí být jen slabina. Myslím si, že s tím ale potíž nemám, možná mé okolí. Většinou si odnáší ze mě dojem, že jsem bláznivá.

Jak se proměnil tvůj život během pandemie?

Pořád jsem dělala něco manuálně, šla si zaběhat nebo četla ty správně tlusté knihy, na které dosud nebyl čas, záso- ba vína a tlustých knih. Byla jsem občas ráda,

že jsem měla klid sama na sebe. Objevila jsem třeba výbornou knížku, která střizlivě fušuje do tématu klimatické krize. Stromy znamenají svět (The Overstory) od Richarda Powerse. Učí člověka všimnout si úplně obyčejných věcí. Myslím, že stejně působí i pandemie. Sice hodí člověka do jednoho bytu, ale má čas přemýšlet nad prostorem, ve kterém právě je, a může si ho přetvořit ve svou autonomní oblast. Tou je pro mě poezie a literatura. Je to oblast, do které když nechci, nikoho nepustím. Je to jenom můj svět... Pandemie pro mě není ponurá. Našla jsem si v ní výhody a s nevýhodami jsem se naučila pracovat.

Čteš, Hanko, současnou poezii?

Ano, ale musím po troškách, protože vždycky jsem víc nebo míň ve

fázi, kdy se chci vrátit ke psaní. To nemůžu číst ostatní básníky, protože všechno, co čtu, se mi dostává do podvědomí. Proto víc čtu prózu.

Mám slabost pro biologii a virologii, takže i takovou literaturu. Z básníků zbožňuju Zuzanu Gabrišovou a její sbírku Těžko říct. Je pro mě úkaz, jedinečná ženská vztahová poezie. Jednu sbírku vydala navíc pod mužským pseudonymem, což je mi moc sympatické. Pak mi učarovala melancholická poezie Daniela Hradeckého. Převažuje ale próza. Miluju Olgu Tokarczuk.

Kdy píšeš? Jsi noční psavec?

Určitě ne, že bych nešla spát... Jak Vladimír Holan meditoval s lebkou, tak takhle to nemám. Ale někdy se mi děje to, že se občas probudím a vybaví se mi takový snový verš, mám chuť si

ho zapsat. Mé verše ale vznikají bez ohledu na denní nebo noční dobu. Každý básník je rád za jakési „vnuknutí“. Není mi třeba moc blízká tvorba Nezvala, přestože je fakt dobrý básník řemeslem. Nemá pro mě prostě to tajemství, které tam potřebuju. Sama jsem ráda, když se mi jej tam podaří dát.

Na facebooku jsem zahlédla tvou přezdívku Františka Plamínková, což byla bojovnice za práva žen, nespravedlivě odsouzená nacisty k trestu smrti. Je pro tebe rovnoprávnost téma?

Určitě, ale do takových diskusí se pouštím jen s kamarády. Je to jedno z témat, kdy mám pocit, že vyrazím na tenký led. Mě vychovávala máma, s tátou se rozvedli, když mi byly tři. Učila mě vrtat a tak. Zároveň přiznávám, že muže ve svém životě mít chci, a je mi jedno, jestli já budu vrtat a on umývat nádobí. Toto téma je pro mě důležité, ale jsou i zásadnější. Františka Plamínková je pro mě jednou ze silných, osobitých žen, které mě v poslední době, možná i díky pandemii, fascinují a posilují. Je pro mě vzor, stejně jako Milada Horáková.

Jak tvé psaní vůbec začalo?

Myslím, že píšu díky gymplu. Byla jsem silně a vášnivě zamilovaná a jednou jsem mu poslala smsku. Pak jsem si ji po sobě četla, jestli jsem vyjádřila všechno, co jsem chtěla, a zjistila jsem, že jsou tam metafora a snažím se posílit

jednotlivé významy slov. Zkusila jsem pak takhle psát. Chodila jsem se procházet ke splavu, cítila se až preromanticky, tak máchovsky. V rámci češtiny jsem svému učiteli poslala s úkolem i své verše. Chtěla jsem vědět, jestli „to“ mám nebo nemám. Hodně jsem lpěla na tom, aby se báseň rýmovala, byla ve vázaném verši. Pak jsem pochopila, že to tak být nemusí. A můj učitel mi řekl, že jo, že se určitě ještě vypíšu, ale dar mám. To byla první pobídka. Bylo to ve věku a zamilování, kdy inspirace přicházely samy. Pak jsem jen pilovala formální stránku. Obsahová mi přišla úplně jasná.

V recenzi na tvou sbírku jsem četla, že tvé verše evokují lidovou poezii. Jak pracuješ v Hluchých místech s rýmem?

Po prvních rýmovaných začátcích mi teď vyhovuje volný verš. Zároveň si uvědomuju, že udělat dobrý rým, aby byl originální, není dnes úplně snadné. Pracuju spíš intuitivně, protože mám vztah k hudbě – ráda zpívám a vnímám rytmus. V mých básních se rytmus vytváří tak nějak sám. Záleží ale na tom, o čem chci psát. Forma slouží k tomu něco vyjádřit lépe, intenzivněji. Moje básně budou asi čím dál kratší a osekanější. V básni musí být tajemství – kdy málem řekneš hodně. Když jsem začínala psát, nebála jsem se ani rozsáhlejších skladeb. Potřebovala jsem vyčerpávat výpravnou část svého básnictví. Já neumím malovat a poezií jsem si to částečně kompenzo-

vala. Líbí se mi vytvářet portréty, medailonky, náčrty, vytvářet báseň jako obraz nebo si ji zabydlet. Nastěhovat do veršů nábytek a vystavět v básni byt.

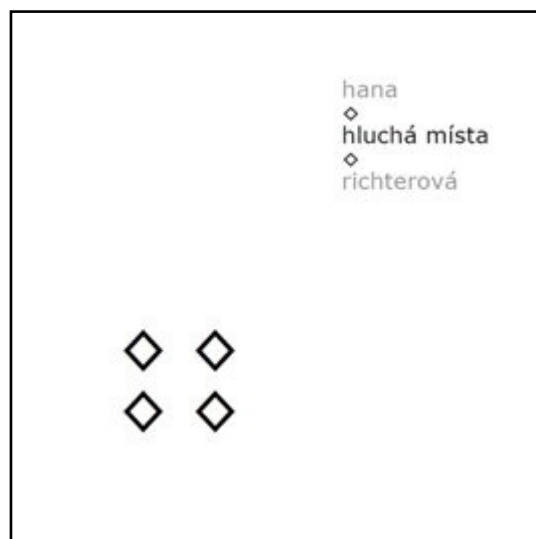
Žiješ v Brně, jaké máš vzpomínky na rodné město?

Hradiště je pro mě jedna velká slavnost vína. Vína a slova. Když jsme dnes přicházeli a já se dívala na kavárnu Portál, vzpomněla jsem si na dobu, kdy to byl takový můj obývací – středobod veškerého mého dospívání, střední školy. Vždycky jsem tady cítila vřelost a pospolitost. Shledávání se je důležité i pro mou poezii. Je to chvíle, kdy přicházím do kontaktu se čtenářem skrze báseň. To shledání, kdy čtenář v básni něco najde a ovlivní ho to, to mi dalo Hradiště zakusit... Dalo mi i základ v přemýšlení o rodině. Potřebuju ji k životu. Je jedno, jestli to bude rodina – máma a mí bráchové, nebo to budu já a přítel, nebo já a mí kamarádi. Důležitá

je pro mě rodina i místo, kam se můžu uchýlit. Na začátku jsem Brno fakt neměla ráda. Trvalo mi to dva roky, než jsem to pokořila, a zbožňuju jej. Myslela jsem si, že najít druhý „Portál“ se mi nepodaří. Nalézala jsem spíš drobné „Portály“. Jsou tam lidi a místa, kde se cítím jako tady, se vzpomínkou na Portál a na kamarády. Hradiště jsem si tímto způsobem přetáhla do Brna.

Jaké jsou tvé další plány ve psaní?

V počítači mám soubor Druhá kniha. Je to zatím jen koncept. Ke psaní ale potřebuju čas, který je jen můj, a zatím jsem součástí pracujícího lidu, takže vznikají jen střípky a poznámky. Dokončila jsem magisterské studium managementu v kultuře a přemýšlím, zda zůstat ve škole, nebo se věnovat něčemu jinému. Je pravda, že mi teď moje psaní chybí a těším se, až budu moct třeba zůstat do 4 do rána někde sama, jen s papírem a tužkou.

STU- DENT- SKÁ SEKCE

Než půjdete na řadu...

Erik Zabrucký

Do útrob zámku Žerotínů vchází v podobném ošacení – zakukleni do kabátů, svetřů, bund. Housenky se však díky svědomité funkci paní šatnářky promění v krásné umělecky nalděné motýly, kteří už letí do podzemí, aby zjistili, v jakém pořadí se budou prezentovat. Tenhle je první, tamten další, a tenhle poslední. A přitom poslední by byl nejraději prvním, neboť by to rád měl za sebou, a první by chtěl být raději posledním, aby mohl být označen náruživými komentátory tohoto plátku za zlatý hřeb či za třešničku na dortu.

Tímto úvodem jsem se díky svým vzpomínkám pokusil přenést do kůže bytostí statečných, lehce nervózních, text si opakujících, fascinujících... do bytostí recitátorů. A jak, tak pozoruji, mám nutkání

éterickým maniakům nějak pomoci.

Ovšem když jsem se v minulosti snažil páru z nich pomoci, nedopadlo to pro mé vyhlédnutí příliš dobře. Například jsem zjistil, že koupit nervóznímu recitátorovi horké kafe nebo ho poplácat s dobrým úmyslem po zádech nemusí prospět recitátorovu zdraví. V prvním případě hrozí nebezpečí popálenin prvního stupně, neboť rozechvělý recitátor kafe nešikovně upustil a neštěstí bylo na světě. V případě druhém jsem naopak umělce na chvíli zbavil dechu, bez něhož se skutečně při recitaci neobejde.

Proto se, jako neviditelná pohroma, raději zavírám do redakce a svou pomoc formuluji do slov, čímž se z ní stává dobře míněná rada. Při pozorování recitací na minulých ročnících festivalu jsem rozeznával recitace líbivé, či nelíbivé na základě toho, jestli jsem v jejich průběhu udržel pozornost. U některých jsem totiž v myšlenkách ulétával jinam, z příjemného transu mě vytrhl až po-

tlesk, a já marně pátral v paměti, co bylo předmětem recitátorova výstupu. To je pro recitaci zásadní. Jak s tím ale naložit?

Abych se vyhnul nesmyslným blábolům a scestným, nepřesným či mladicky sebevědomým teoriím, začal jsem pátrat ve své sbírce knih. Po chvíli pročitání a odkládání na mě zčistajasna vykoul ohmataný spisek profesora Jozefa Mistríka Hovory s recitátorem. Lehce jsem se pousmál, neboť historie, jak se tato kniha dostala mezi ty, jež pyšně mohou označovat za svoje, je poněkud neobvyklá.

Jednoho letního dne mě maminka poslala odnést ke kontejnerům odpad a tam jej řádně roztřídit. Protože bylo extrémní horko, malátně jsem se zvedl a přes počáteční nevoli jsem nakonec odešel splnit maminčino nařízení. Jako milovník papíru a knih jsem nevěděl, jak budu mamince do budoucna vděčný. Když jsem totiž přišel

k modernímu vehiklu na kolečkách, do nějž se hází papír, byl plný starých knih. Okamžitě jsem se začal v kontejneru přehrabovat za podezřívavých pohledů občasných kolemjdoucích. A jednou z takto zachráněných knih byla právě ta od Jozefa Mistríka.

Dlouho jsem přemýšlel, zda v kontextu zachování korektnosti Mezinárodního festivalu tento příběh vůbec prezentovat. Nemělo by to vyznít tak, že Češi jeví zájem o třídění, nikoli však o teoretické spisy věnující se přednesu, a tak hází práce slovenských profesorů lingvistiky do modrých kontejnerů. To skutečně ne. Jen se nějaký nekňuba bez rozmyslu zbavoval nebohých knih. Nebýt ovšem jeho, dnes bych o Mistríkových Hovorech nepohovořil.

Vraťme se ale zpět k mému úmyslu poradit. Na základě toho, co zevrubně popisuje profesor Mistrík na různých příkladech, na próze a poezii, by se jeho teorie dala zjednodušit do dvou základních sdělení:

1. Při samotném výstupu přemýšlejte nad obsahem, nikoliv nad formou

Zdánlivě ohraná fráze, kterou jistě recitátoři slýchávají od svých konzultantů často. Je ale náročné po vstupu na pódium nepřemýšlet nad tím, jak se mi třesou kolena, proč se na mě tak dívají, proč jsem se teď zasmušil..., a místo toho na chvíli upnout pozornost jen k tomu, co posluchačům sděluji – tedy k obsahu.

Ptáte se, jaký důsledek bude mít, když se při recitaci až nadměrně kontrolujete? Myslím si, že zřejmý – při potlesku se probere více diváků, jimž mysl ulétla k jiným věcem. A jak dodává profesor Mistrík, obzvlášť při přednesu poezie. Verš bývá totiž často nezkušenými recitátory pouštěn do světa

tak, že by se na něj bez jakéhokoli hudebního doprovodu dal tančit třídobý valčík. Paradoxně to ovšem na obecenstvo přikované k židlím v hledišti působí nikoli jako výzva k tanci, ale jako nemilosrdně uspávající lektvar.

2. Uvědomte si, co především chcete sdělit, a nebojte se to uskutečnit

Ačkoli to z jeviště tak nevypadá, diváci jsou s vámi na jedné lodi. Chtějí totiž slyšet poselství (ať příběh, či sled lyrických obrazů) – a když jim ho dáte, budou spokojeni. Když je ale jen zavalíte slovy, vaše kocábka se začne

potápět a sál zaplaví spavá nemoc. Aby se tak nestalo, zastavte se, zopakujte si sdělení, a pak přijďte a prostě nám to řekněte!

Drazí recitátoři, již teď se na vás těším a doufám, že jsem pomohl trochu smysluplněji než v těch předchozích letech. Slovy profesora Hrbolka z nezapomenutelného filmu Marečku, podejte mi pero! vám přeji hodně štěstí, šťastný los a zlomte vaz: A hlavně žádné huhlání, aby se ty verše pěkně nesly...

Poezie jako smysl života

Karolína Vlčková

Častokrát se ptáme sami sebe, proč vůbec číst poezii, proč se o ni zajímat? Nespatřujeme v ní prázdný význam. Přesto když obcházíme několikáté kolečko okolo regálů v knihovně či knihkupectví, padne náš pohled na ty podivné malé knížečky. Rozevřeme je a spatříme tu hromadu sloupečků. Nedá nám to. Začínáme číst. Jakési zvláštní okouzlení nás drží, přestože mnohdy nerozumíme, přestože nedokážeme vytušit smysl sdělení. Čím to je? Co se nám na poezii vlastně líbí? Vždyť je to jen podivně naskládaná řada slov. Jen výplod horečnatého blouznění

básníkova. Vůbec se nás to netýká. Jsou to jeho pocity, ne naše.

Pak přečteme několik veršů, něco se v naší mysli otevře a cosi pochopíme... Najednou vidíme, že to není o nich, ale o nás. A to je přesně ono. To je důvod toho obdivu, toho okouzlení. Fascinuje nás, jak nějaký dávno mrtvý stařík mohl napsat přesně to, co zrovna cítíme. Jak mohl chápat naše city, přestože my sami jim mnohdy nerozumíme? Poezie nám propůjčuje oči do světa duší. Dává nám nahlédnout pod pokličku. A jakmile vidíme skrz platónský závoj na

druhou stranu, chceme, aby prozřeli i ostatní. Chceme poezii nejen číst, ale vnímat ji, slyšet ji, chutnat ji, vdechovat ji, žít ji. Copak každá žena netouží po horkých rtech šeptajících do ucha smyslné verše velkých básníků? A není snad každý muž v duši básníkem?

Vítězslav Nezval napsal:

Svět se změní

A člověk bude smuten

Dokud nenajde v sobě
dobrého přítele

Dokud nenajde v sobě
laskavou přítelkyni

Dokud nenajde v sobě
básníka a dítě

Znamená to tedy, že bychom se měli na svět dívat očima básníka nebo dítěte? Ano, básníci jsou totiž ti, kteří vidí skrze naše duše, a děti jsou filozofové, kteří světu duší rozumí. Nechme proto vnímat poezii to dítě v nás, třeba skrze rýmované sloupečky porozumíme sami sobě.

Radek Štěpánek Velké obcování

(2020, Dobrý důvod)

Jiří Šimčík

Reflexe

Štěpánek ve sbírce, která stojí na hraně poezie a prózy, náměty vystavuje a zachraňuje. Jde především o přírodu – ta se knize stala hlavou i palcem u nohy. Celkem tak prolétají netopýři, orlové, pěnkavy, labutě nebo rákosníci, texty se noří do listů, kamenů, stínů jeskyň, prostupujícím tématem je voda a její změny. Nikdy se nejedná o pouhý výskyt, ale o směřovaný pohyb, jenž básník zachycuje vysoce imaginativně, a zároveň realisticky. Pokud tedy je zde něco silnou stránkou, je to úroveň popisu. Ať už se jedná o stav (óda na orlí bělobu v básni Setkání s mořským orlem u Bavorova), či vystižení dlouhého procesu (účast na zásadní situaci života ryby v básni Držím síť při výlovu rybníka Řezabince), za každým dalším písmenem ve mně zesiloval dojem, že si autor propůjčil umění realistů vystihnout věci, jaké opravdu jsou, přičemž jako by je při zachycení povznesl minimálně o metr a půl výše. Dochází k využití vlivu slunce, texty provází roční období a varianty slunečního posunu na obloze, dodávající přirozené světlo v zobrazeném opakování. Velkou roli hrají i napříč neustále se měnící stavy, popisované na spektru chladu a tepla.

Sbírka je také konkrétně lokalizována – Pošumaví, Novohradské hory, Dyje. Domácí Brno autor pojímá nejcivilnějšími texty, které však nejsou o nic slabší:

...Dokud budu myslet na výhled, budu uvězněný.

Dokud na lidi, budu sám. Mech ve spárách

mezi dlaždicemi žije. Jakási květina vyrůstá

z praskliny v betonu. Víc nic, železná plíce

ventilátorů chrčí za celý úřad. Tohle

mám z celých dnů: čekání a večery a noci. Je to

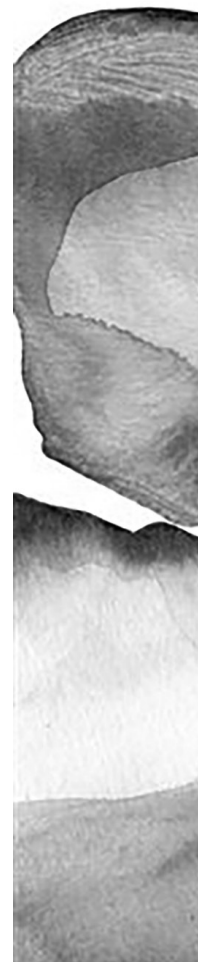
pravidelné, je toho málo a pořád neznatelně

ubývá...

Místopis podporuje environmentální narativ, navozený kontaktem se zvířaty, a zejména schopnost imaginace prostředí správně na rozcestí oka a ucha. Právě uchu pak lahodí kompozice, a to jak v souvětech, tak v úderné manifestaci skrze až heslovitě jednoduché věty. Ač těžce, můžeme najít dokonce i jistou metriku, tu a tam si člověk představuje, jak verše řve do pravidelného kontrabasu:

...Jsem kost a kůže, kost, kost

a kůže, kost a kůže, kost...

Zejména citlivé využití přírodních motivů pak zesiluje angažovanost slov. V každém druhém poukázání na přírodní proces se nachází kritika systému, leží v nich slabost a žal, ale i naděje změny. Štěpánek hranici přírody a směřování společnosti, která je vlivem klimatické krize vysoce aktuální, vědomě omývá, balancuje na ní. Snaha o poukázání, které je radikální ve svém klidu, snaha o zrychlení tepu, a skrze něj zpomalení okolního světa, se autorovi povedla mistrně a je jasně nejsilnějším bodem knihy.

Ke konci se Štěpánek uvolňuje do prózy, stylizované delšími souvětími, a probírá milostná, párová témata. Kontakt s lidmi doposud využíval skvěle, například i skrze básně přímo věnované svým přátelům, tento úsek knihy se mne ale dotkl ze všech desítek krátkých básní nejméně. Básník zde sklouzává k až milostným stereotypům:

...Potřebuju s tebou

držet krok a být pro tebe ten nejlepší...

Možná je to spíše neočekávanost, s jakou do jinak přirozeně volných textů vstoupí. Masově na nich nestaví, ale dojem z knihy při závěru naruší.

Pokud je něco Velké obcování, je to schopnost spojit přiznaně lokalizované přírodní motivy a řemeslnou imaginaci ke spojení s pod rukama hořícím stavem planety.

...Z ničeho nic jsou pole sklizená. Šťovík zčernal,

jehnědy krvavce visí mezi nebem a zemí.

To, čeho jsme si nevšíмали, teď vystupuje

do popředí: meze, cesty, ochmýřené bodláčí

pro stehlíky a vratiče, které nás budou vítat

celý podzim...

Post skrip tum.

TIRÁŽ

*Festivalové listy 56. ročníku
Mezinárodního festivalu poezie*

Šéfredaktor: Karel Prokeš

*Redaktoři: Jiří Jurečka, Marek Adamík,
Pavel Stojar, Aleš Linduška*

*Studentská sekce: Erik Zabucký, Karolína Vlčková,
Jiří Šimčík*

Sazba, grafika: Ondřej Smolka

Co mě napadá, když se řekne MFP?

Peter Zemaník

Pre mňa to bol najprv Moravský festival poezie a neskôr Mezinárodní festival poezie.

Cítite tam ten malý rozdiel? Drobný, ale predsa. Aj keď tá skratka môže v sebe skrývať čokoľvek iné, no stále mi to súvisí s pôvodným zámerom, pôvodným duchom podujatia, ktoré musí prirásť človeku k srdcu. Ak srdce má.

Meritórná finalizácia poézie.

Mienkotvorné filantropické pečenie

Megalomanská filozofická párty

Monotematické farebné potešenie

A ostatné si vytvorte sami!

Ale to jedno mi nezobriete: Množstvo fantastických priateľov.

Spomínam si na môj – azda – prvý príchod autom do Valmezu, ešte cez neotvorenú schengenskú hranicu. Bol začiatok novembra, vlezlá jeseň, neskoré daždivé, nevlúdne popoludnie sa zmenilo na rovnako tmavý až čiernočierny večer. Ja, sediac v mojom pežotíku bez navigácie a bez mobilu (to bol ešte ťažký stredovek) na

ceste, ktorou som išiel po prvý krát a nič som nevidel! Lebo tma, lebo dážď, lebo osľňujúce svetlá nervózných reflektorov spredu i zozadu... Prosto, netušil som, kde som, kam mám ísť, koľko mi ešte chýba do cieľa. A najmä – kde je ten cieľ?! A ešte aj colníci a pasováci k tomu! No – hrôza.

Vykúpenie prišlo až u Žerotínů. Množstvo fantastických priateľov! A vlezlá jeseň sa zmenila na letnú párty.

A odvtedy som si tam, v tej nádhernej pivničnej klenbe vypočul hodiny skvelých prednesov, prečítal kilometre inšpiratívnych textov, prelial litre... porotcovského potu! (Čo iné ste čakali?)

A tak nejako to vždy patrilo k mojej jeseni. A asi aj jeseni života? Nuž ja si skratku MFP nemusím dávať do gúglu. Lebo ak si ju do toho gúglu vloží nejaký amatér, vyhodí mu to nejaké papiernictvo.

To nerobte. Dajte si skratku MFP do gúglu vášho srdca a budete vedieť, na čom ste. Ako ja.

Tak! A pátos na záver, jak prase! – ako by povedal môj MFP-kamarát do deště Karel Prokeš.

sponzoři festivalu